

4. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Erika Tomáša na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Veroniky Veslárovej podanú 2. februára 2024 vo veci zabezpečenia dodržiavania lehôt na úradoch práce sociálnych vecí a rodiny v oblasti peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

**KANCELÁRIA PREDSEDU
NÁRODNEJ RADY SR**

Došlo:

07 -03- 2024

Číslo záznamu:

PELDA-481/2024

Číslo spisu:

Listy:

Prilohy:

Vybavuje:

Erik Tomáš

minister

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Bratislava 5. marca 2024

Číslo: 17058/2024-M_OIOZP

Vážená pani poslankyňa,

bola mi doručená Vaša interpelácia, ktorá sa týka peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „peňažných príspevkov na kompenzáciu“), a v ktorej ste položili otázku „Akým spôsobom chcete zabezpečiť dodržiavanie lehôt na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny v oblasti peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia? Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny už teraz majú problém s nedostatkom posudkových lekárov, momentálne sa zaoberajú žiadosťami ešte len z roku 2022.“ K Vašej otázke si dovoľujem uviesť nasledovné:

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom a parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím sú upravené zákonom č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Zákon ustanovuje v § 55 lehoty pre vypracovanie lekárskeho a komplexného posudku a pre vyhotovenie rozhodnutia. Poskytnutiu peňažných príspevkov na kompenzáciu vždy predchádza individuálne posúdenie žiadateľa (resp. pri peňažnom príspevku na opatrovanie posúdenie opatrovanej osoby). V rámci posudkovej činnosti vykonávajú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny lekársku posudkovú činnosť a sociálnu posudkovú činnosť. Stotožňujem sa s Vaším názorom, že časové prieťahy v konaniach vznikajú prioritne pri výkone lekárskej posudkovej činnosti.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny vykonalo analýzu neukončených konaní vo veci peňažných príspevkov na kompenzáciu, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom a parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím. Predmetom zisťovania boli konania, ktoré úrady práce, sociálnych vecí a rodiny neukončili k 19. 01. 2024 v lehotách ustanovených v § 55 ods. 11 zákona. K uvedenému dátumu evidovali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny 7 212 žiadostí nevybavených v zákonnej lehote, z toho 3 275 žiadostí po uplynutí troch mesiacov od podania žiadosti, 1 303 žiadostí po uplynutí šiestich mesiacov od podania žiadosti a 322 po uplynutí roka od podania žiadosti. Uvedený počet predstavuje cca 16 % z celkového počtu žiadostí.

K spomaleniu pri vybavovaní žiadostí osôb o poskytnutie niektorej z foriem pomoci podľa zákona prispela nepriaznivá pandemická situácia súvisiaca s ochorením Covid-19. V tejto nadväznosti vláda Slovenskej republiky vydala nariadenie č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „nariadenie“). Nariadením boli upravené špecifické postupy v konaniach o viacerých sociálnych dávkach vrátane peňažných príspevkov na kompenzáciu. Medzi prijaté opatrenia patrilo aj zavedenie neplynutia lehôt tak pre žiadateľov o peňažné príspevky na kompenzáciu, resp. poberateľov týchto príspevkov, ako aj pre úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Medzi tieto lehoty bola zaradená aj lehota na vypracovanie posudkov, ktoré sú podkladom rozhodnutia, a lehota na vyhotovenie rozhodnutia. Dôvodom bolo najmä zníženie možnosti získať podklady, ktoré sú nevyhnutné pre konanie, napr. lekárske nálezy. S účinnosťou od 1. mája 2023 bolo vypustené ustanovenie týkajúce sa neplynutia lehôt a opäť sú teda v platnosti lehoty ustanovené zákonom. Napriek tomu, že v danom období sa úrady práce, sociálnych vecí a rodiny snažili priebežne vybavovať žiadosti (v prípadoch, keď mali k dispozícii všetky potrebné podklady pre rozhodnutie), došlo k nárastu nevybavených žiadostí a vznikla potreba rozhodovať tak o týchto žiadostiach ako aj o novo prichádzajúcich žiadostiach.

Významným dôvodom, ktorý negatívne ovplyvňuje včasnosť vykonávania lekárskej posudkovej činnosti, je aj nízky záujem lekárov vykonávať prácu posudkových lekárov na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. V snahe zlepšiť situáciu bolo prijatých niekoľko opatrení:

Do 31. decembra 2021 mohol lekársku posudkovú činnosť na účely zákona vykonávať len lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo alebo odbornú spôsobilosť na výkon certifikovaných pracovných činností v certifikovanej pracovnej činnosti posudkové lekárstvo. Zákom č. 485/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola prijatá zmena týkajúca sa kvalifikačných predpokladov posudkových lekárov. Lekársku posudkovú činnosť na účely zákona môže vykonávať lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 3 časť A nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov. Touto úpravou sa zaviedla možnosť, aby lekársku posudkovú činnosť vykonávali nielen lekári so špecializáciou posudkové lekárstvo, ale aj lekári, ktorí získali odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v niektorom inom zo špecializačných odborov.

Zákom č. 485/2021 Z. z. sa zároveň doplnil zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o prechodné ustanovenie v záujme dočasne vylúčiť pôsobenie tzv. vekového cenzu voči štátnym zamestnancom, ktorí vykonávajú lekársku posudkovú činnosť.

Ďalšou právnou úpravou, ktorej cieľom je uľahčiť získanie posudkových lekárov, je zmena zákona s účinnosťou od 1. augusta 2023, ktorá bola prijatá zákonom č. 273/2023 Z. z.: Zákon bol doplnený o nové prechodné ustanovenie, podľa ktorého posudkový lekár na účely zákona je aj lekár, ktorý získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore všeobecné lekárstvo a ku dňu

vzniku pracovnoprávného vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu v období od 1. augusta 2023 do 31. júla 2025 preukáže najmenej jeden rok praxe v zdravotníckom zariadení, a to najdlhšie dva roky od vzniku tohto vzťahu. To znamená, že aktuálne je možné prijať aj lekára, ktorý ešte nezískal vyššie uvedenú odbornú spôsobilosť. Zvýši sa tak predpoklad, že takýto lekár bude mať naďalej záujem pokračovať v práci posudkového lekára aj po získaní odbornej spôsobilosti na výkon špecializovaných pracovných činností v niektorom zo špecializačných odborov.

Ďalším významným faktorom, ktorý ovplyvňuje motiváciu lekárov vykonávať lekársku posudkovú činnosť na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny, je finančné ohodnotenie. Rozpočtovým opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol s účinnosťou od 01.07.2023 navýšený rozpočet ústredia v kategóriách mzdy a odvody o účelovo viazané prostriedky na zvýšenie funkčných plátov posudkových lekárov.

Aktuálne počet štátnozamestnaneckých miest na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny pre výkon lekárskej posudkovej činnosti predstavuje viac ako 94 úväzkov, pričom túto činnosť vykonáva celkovo 193 posudkových lekárov. V priebehu posledných dvoch rokov sa podarilo zvýšiť počet zamestnancov vykonávajúcich uvedenú činnosť o 9 posudkových lekárov.

Cieľom nášho ministerstva je aj do budúcnosti zlepšovať podmienky pre výkon lekárskej posudkovej činnosti. V spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny naše ministerstvo rokuje s Úradom vlády Slovenskej republiky o možnostiach prijatia legislatívnych zmien zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Jedno z možností riešenia mzdového ohodnotenia posudkových lekárov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny je vytvorenie samostatnej kategórie platových taríf pre posudkových lekárov.

S pozdravom

v. r.

Vážená pani
Veronika Veslárová
poslankyňa
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:

Vážený pán

Peter Pellegrini

predseda

Národná rada Slovenskej republiky

Bratislava

K číslu PREDS-48/2024